

Esa Pohjanheimo

Johda ihmistä

Sosiaalipsykologiaa johtajille

TALENTUM - HELSINKI 2012

© Talentum Media Oy ja Esa Pohjanheimo

ISBN 978-952-14-1750-4

ISBN 978-952-14-1751-1 (sähkökirja)

Kansi ja taitto: Lapine Oy

BALTO print, Liettua 2012

Palaute kirjasta: www.talentumshop.fi

RYHMÄDYNAMIIKKA

Muutosjohtaminen

Vastuu

Sosiaaliset suhteet

Kognitiivinen kehitys

Roolinottokyky

Arvot

Asenteet

Valta

Oikeudenmukaisuus

Läheisyys

Vaikuttaminen

Vaikutetuksi tuleminen

SISÄLLYS

Esipuhe	7
Sanasto	15
Johdanto	21
1 Sosiaalipsykologia ja johtajuus	25
1.1 Mitä sosiaalipsykologia tutkii?	25
1.2 Johtajuuden lyhyt historia	28
Suurmiesteoriat	29
Johtamistyylit	33
Toiminta ryhmän päämäärien hyväksi	35
Johtaminen ryhmäidentiteetin kautta	40
1.3 Johtajuuden ydin	51
Vastuun eri muodot	52
Vallan perusteet ja käyttö	54
Vaikuttaminen	57
2 Johtajan identiteetin kehittyminen	59
2.1 Johtajan rooli	61
2.2 Työyhteisön sosiaaliset suhteet	69
2.3 Yksilön kehityksen heijastuminen johtamistyöhön	74
Kognitiivinen kehitys	74
Roolinottokyky	85
Moraalijattelun kehitys	88

3	Ihmisen sosiaalisuuden vaikutus johtamiseen	97
3.1	Valta ja läheisyys	97
3.2	Prosoiaalinen ja antisosiaalinen käyttäytyminen	102
3.3	Sosiaalisen vaihdon ja vertailun teorit	117
3.4	Sosiaalisesti kasvaminen	121
4	Sosiaalisen ympäristön havaitseminen ja toiminta	127
4.1	Mikä on totta?	127
4.2	Sosiaalinen kognitio	130
4.3	Arvot ja asenteet	140
	Arvot ja johtaminen	150
	Kulttuuriset arvoerot	152
	Asenteet ja niiden vaikutukset	161
	Arvojen ja asenteiden muutos	164
4.4	Johtamisen oikeudenmukaisuus	170
4.5	Päätöksenteko ja toiminta	180
4.6	Oman ja muiden käyttäytymisen tulkinta	192
5	Johtajana vaikuttaminen ja vaikutetuksi tuleminen	197
5.1	Sosiaaliset suhtautumistavat ja vuorovaikutus	197
5.2	Suhtautuminen vaikuttamiseen	202
5.3	Tunteet ja vaikuttaminen	205

6	Ryhmän dynamiikka ja käyttäytyminen.....	213
6.1	Tuottaako ryhmä paremmin?.....	214
6.2	Jakamisen haaste.....	217
6.3	Tehokkaan ryhmän edellytykset.....	221
6.4	Ryhmän kehitysvaiheet ja johtaminen.....	224
6.5	Palauttaminen perustehtävään.....	234
7	Ryhmien väliset suhteet.....	241
7.1	Yhteistyö ja kilpailu.....	245
7.2	Ennakkoluulot ja stereotypiat.....	247
8	Sosiaalipsykologia työelämässä.....	251
8.1	Miten johtaja voi vaikuttaa?.....	251
8.2	Miten johtajuudella tuotetaan tuloksia?.....	269
8.3	Hyvinvointi ja stressi työssä.....	272
9	Sosiaalipsykologian eväät johtamistyöhön.....	289
	Johtajan rooli ja identiteetti.....	290
	Toisen näkökulma.....	293
	Päätöksenteko.....	295
	Tunne johdettavasi.....	298
	Ryhmän johtaminen.....	300
	Tehokas johtaminen.....	302
	Hyvinvointi.....	304
	Liite 1. Schwartzin arvoteorian arvoalueet.....	306
	Liite 2. Johtajuuden muistilista.....	307
	Kirjallisuus.....	311